Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоҕун!

САНГА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныы ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 88 (5600) | 1981 сыл. От ыйын 25 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 харчы

ПРАВИТЕЛЬСТВО ҮРДҮК СЫАНАБЫЛА

Норуот доруобуйатын хаҥыстабылын уонна медицинскэй науканы сайыннарыыта онус питилетка сорудахтарын толоруурга ситиспит кылаҕыылаарын иһин СССР Верховнай Советын Президиумун Ыйаарыынан доруобуйа хаҥыстабылын үлэһиттэрин болҕо СССР орденнарынан уонна медаллаарынан наараадаланна.

Ол иһигэр биһиги ойуоммутуттан кини балыыһа ыраах Пермяков Афанасий Иннокентьевич «Почуот Знака» орденынан наараадаланар үрдүк чиэскэ тигистэ.

СҮӨҺҮ АҺЫЛЫГЫН СОҔОТУОПКАЛААҺЫН ТЭТИМИН ЭБЭН, ГРАФИККА КИИРИЭХХЭ

Маччыгэнэ туһанан сүөһүттэн өлгөм үүтү, үрдүк төлөһүйүүнү ылар иһин охсуһуу иккис ый бүтэн эрэр. Бэс ыйыгар ойуоҥ совхозтара 15581 центнер үүтү ыаннар, графигы 42,2 бырыһыанынан туоһарбыттара. Онон ыам аҥаастыт сыл туһаайыах көмпүөтитээбэр 4661 центнериэн үрдүк буоллар. Биирдиэн ынахтан үүтү ылыы сорудаҕа эмиэ аһарылыннар. Ордук үчүгэй көрдөрүүлэри Эрилик Эристиин аатынан уонна Карл Маркс аатынан совхозтар ыанныыксыттара ыҥэллэр.

Көрдөрүү оссо үрдүк буолуоҕун сайылыкка тахсан баран эбии аҥылыгы быһан кэбиһии атахтаата. Онтон

СҮӨҺҮГЭ—ЭЛБЭХ ЭБИИ АҺЫЛЫГЫ

таптэрэн бэс ыйыгар биирдии фуражнай ынахтарыттан соловьевтар 144 түү, киданнаалар 140-нуу, болтоҥолор 137-ниэн эрэ кг үүтү ылылар.

Эбии аҥылык үүтү фермаларга күн бүгүнүгэр диэри оҥоһуллубат. Ол бэйэ бириҥиэтиэнэ комбикорм фермаларга кылайан быраҕыллыбатаҕа буолла. Итиэ ордук «Чурапчы» уонна Субуруускай аатынан совхозтарга сыһыаннаах.

Бастыҥнар опыттара көрдөрөрүнэн, үүт ыамыгар туруоҕалык ситэр сиилэс улахан туһалаах кастэр. Итиэн уруйдуу, силлар опыттарыттан да билэбит. Ол үрдүнэн быйыл биир да сайылыкка туһаныллыа илик. Маныаха дьаһаллар да ситэ тиэрдиллибэттэр.

Шчат сүөһүнү иитиигэ, ордук саҥа тэриллэ, искусственнай үүт элбэҕи быһаарар. Онуо баламмиир компоненнар хааччаҕа суох бэриллиллэр. Ол үрдүнэн совхозтарбыт аҕайан туһаммакка олороллор.

Улахан кэдьүүстээх эбии аҥылыктарыгар дулҕа уонна лабыкта буоллаллар. Общественность күргүөмнээх тахсыыларыгар эбии аҥылык балачча баламмэтэ. «Чурапчы» уонна Эрилик Эристиин аатынан совхозтар, кинилэрик кытта шефтэһэр коллективтар эбии аҥылыгы баламмаһыннарыгар үчүгэйдик үлэлээтилэр. Субуотунньуктар кэмнэригэр уонна анал звеноларынан ойуоҥ үрдүнэн 882 тонна дулҕа, 35 тонна лабыкта баламмаахха. Ол эрээри итиэ—кыра. Эбии аҥылык бу көрдөрүүлэрин кыстыгы туораттар сайыаҕа баламмэтиэхтээх. Быйыл ойуоҥ совхозтара 2500 тонна дулҕаны, 100 тонна лабыктаны баламмаахтээхтэр. Маныаха уу үлэтигэр быһаччы кыттыбат наһилиэннэрэ барыа аргыгын кинэвик тардыахха.

Маччитин маршрутун итиэннэ үлэ режимин хыгаанахтык тутуһуу—сайыгы кэмнэ сүөһүттэн элбэх аҥы-уолу ылыы быһаарылаах усулуобуйата. Ол эрээри ангардас маччыгэнэ эрдэҥ, онно эрэ суоттанар тутах. Эбии аҥылыгы, сүөһүттэн ылыллар бэрэдуукэуйаны албатын биир сүрүн усулуобуйатын быһыытынан, болҕомто кинигэр тутуохха. Ыанар ынахха күнэ 30—40 кг-тан итэҕэйэ суох убарас көмпүөрбэ бэриллиитин тэрийиэххэ. Ол иниэ фермаларга комбикорму быраҕтара охсуохха, КВ обоҕтору тохтоло суох улаатыахха. Туспаах эпциэттаах дьонтон көрдөбүлү күүһүрдүохха. Туруоҥник ситэр сиилэйи баламмаһыннарыгар, искусственнай үүтү оҥоруурга ураты суолтаны биэриэхха.

Үүтү үрдэтии биир дьаһалын быһыытынан Эрилик Эристиин аатынан совхоз ыанныыксыттара күн аайы ынах ахсын 50 кг итэҕэйэ суох убарас көмпүөрбэлэнэ сиэтэргэ, үүт сыатын үрдэтиигэ хас биирдии ыанныыксыт 100-түү куул лабыкканы хомуйарга, биирдиигэ 2-ниэ кг ыйааһыннаах 100-түү былах мининьигы баламмиргэ, эбии аҥылыгы баламмаччылар үлэлэриэн күннэтэ хонтуруоллуурга ылыммыт обязательстволарын дьыаланан ойоҥуохтаах.

Сайыгыгы ыйдарга биирдии ынахтан 850 кг үүтү, вынрэй ахсыттан 115 кг привеһи ылар улахан сорукпут итиэ дьаһаллары булгуччу олохтоотохпутуна эрэ ситиһиллэр кыахтаах.

Сүөһүгэ эбии аҥылыгы баламмаһыннарыгар—барыа күүһү

„КӨЛҮКЭЧЭЭН“ ОТЧУТТАРА

(Репортаж)

Сэлэҥ да от хаалбатах, кэбиһиилээх оттор эрэ кэтигиэспит алаастарынан Сылыг орто оскуолатын «Көлүкэчээн» үлэ уонна сынньалаҥ лаагырыгар айаннаабыт.

Звено уҥуохтара Халыгга диэн алааһыгар киирэрбитигэр ГАЗ-53 автомашина турарын көрдөрдүт, аргыным, Бэрэ бригадэтин ветфельдшера Андрей Васильевич Макаров: «Двоммут ол үлэлии сылдьыаллар»,—диэн саҥа алдаҕа түстэ.

Күн уотугар харааччы сиэдиэт, үлэҕэ буспут хаппыт бэрт сылбырҕа туттуулаах уолаттары туораттан үөрэ көрөбүт.

Звеновод Егор Михайлович Пермяковы ыытта наҥсатабыт.

— Лаагырбыт 28 чилизнээх. Былааммыт 200 тонна. От ыйын 20 күнүнээн туругунан 55 тонна оттоммутуттан. Онон графиктыытын 5 тоннаны аҥардыбыт. Бүгүн омурҕанга диэри 2 кэбиһиилээх оттоммутуттан, эбиэттэн ыраах эсо биири туруоруохпут. Быйыл совхозпут ДТ-75 тракторы эбии биэрдэ. Онон барыта 4 техниканаммыт. Оҕустарааччылар наставниктарыгыт Д. Н. Дьячковскайдыын уонна мустарааччылар билигин Сыырдаах үрэҕэр баалларыгар,—диэн кинн.

Кэбиһиэччилэри Николай Кузьмин салаҥар эбит. Звенолаҕа саамай ыраалара, алтыс кылаас үөрэнээччилэрэ бугуулдьут Андрей Макаров уонна бутуй түүрдэрээччи Миша Перников даҕаны ыытэн да хаалсыбаттар.

Оҕолор манна үлэ мындыгардарыгар үөрэнэллэрин, сынньалаҥнарын туһалаахтык атааралларын илэ харахпытынан көрөн итэҕэйдибит.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Сиимоктарга: хангас—түсүт Захар Дьячковскай, уга—үөнээ тракторыст Д. Н. Дьячковскай уонна оҕолор галайаччылары кытта (алдаран).

Совхоз бастыҥнара

Общественнай сүөһүгэ оттоохуун быйылгы сезонун «Чурапчы» совхозка Түөйэтээри (бригадьыыр П. И. Лебедев), Бэрэтээк (бригадьыыр А. Н. Чепалов) бригэдэлэрэ ордук тэрээһиниэхтик саҕалаабыттара уонна графиктарын бастаны күннэртэн тутуһан ыыллар. Социалистическай куоталаһыыга коле-илии звеноларыгар Түөйэттэн Д. П. Никифоровтаах кыайыылааҕынан таҕыстылар, иккиһи Улахан Күөлтэн И. Д. Трофимовтаах ылдьылар.

Совхозка 18 оттуур звенолартан 5-рэ графиккка киирдилэр. Илиҥнэн үлэлиир звеноларга куоталаһыыларыгар Бэрэттэн И. П. Сивцев, Е. М. Макаров салайар звеноларга бастаан ыыллар. Отчуттар бу курдаан күннэри таба туһанарга, ылбыт тэтимнэрин эссо күүһүрдэргэ кыһаналлар.

И. ФИЛИППОВ.

Сменнан үлэлиллэр

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҥы отделениета барыта 360 тонна оту кэбистэ. Ол иһигэр И. П. Шеломов салайар отчуттара 80, Н. Ф. Слепцов звенота 75 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту чэмчэттүлэр. Отделение барыа звеноларын үлэһиттэрэ илии хотуурдаах сылдьаллар уонна быыланнаах отторуун таһынан сезон устата 10-нуу тонна дулҕаны соҕотуопкалыахтара.

Звеноларга олоччу кэрэтэ сменнан үлэлээһиннэгэ киирдилэр. Д. А. Абрамов салайаччылаах «Кустук» үлэ-сынньалаҥ лаагыр үлэтин куһаҕана суох саҕалаата. Кинилэр 150 тонна оту соҕотуопкалыыр соруктаахтарын толороргo биэс быһаарыныылаахтар. Оҕолор бу аҥаастыт ардахтар кэмнэригэр 4 тонна дулҕаны соҕотуопкалаатылар.

А. ВАРЛАМОВ.

Сынньалаҥы кэдьүүстээхтик атаараллар

13 №-дээх Одьулуунпаады профессиональнай-техническай училищеҕа саҥа пятилетка бастаны сылыгар үөрэнээччилэр сайыгыгы сынньалаҥнарын кэдьүүстээхтик атааралларыгар улахан болҕомто уурулларга. Ол курдук, 30 байыастаах «Аргыстаан-81» тутар этэрээт Субуруускай аатынан совхозка, 18 кинилээх коле-илии уонна 13 отчуттаах механизированнай ангардаах звеноларга Карл Маркс аатынан совхозка сүөһү аҥылыгын соҕотуокалааһынга үлэлиллэр. Кинилэри инженерный-педагогическай үлэһиттэр салайаллар.

Училище директорын иитэр-уоруотэр үлэҕэ солбуйаччы М. В. Дьячковскай, учуутал П. П. Сергеев салайаччылардаах коло-илии звенота Болугурга 100 тонна, Н. Л. Турантаев звеньевойдаах механизированнай ангардаах звено Одьулуунҥа 150 тонна оту баламмиир соруктаахтар. Субу күннэрэ кинилэр графиктарын тутуһан ыыллар.

Итиэн таһынан үөрэнээччилэр училище баазын бэлэмнэтүүгэ активнайдык ыытталлар. Ол курдук, кинилэр автогараһы, подвалы, будуулуу, мастерскойга аналлаах дьиэни туталлар.

А. ШИШИГИН.

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

ТОЛОРБОТ ЭРЭЭРИЛЭР

ССКП Киин Комитетын «Правопорядоты хаҥыстааһыҥҥа үлэни туһсарар, сокуону кэһиилэри утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан» уураахтарын олохха киллэриҥэ иҥэ дьыала отделын маҥнайгы сүһүох партийнай тэриллэтэ (секретарь Атласов Н. Н.) бастаччы үлэни ыытар.

Суут-силиэстийэ органнарын үлэһиитэрэ партийнай-советскай активы кытта холбоһуктаах профилактическай комиссиялара ороһуон бары нэһилиэктэриҥэр сырыттылар. Олорго арыгыһыттары кытта бинир диилээн сэрэтэр-ойдотор үлэни ыытыта, нэһилиэнньэ ортотугар правовой билиилэри пропагандалааһыҥҥа улахан болҕомто туруллуннар.

Олох-дьаһах комбинатын коллектива микрорайонунан иитэр үлэни туһсарыыта ороһуоҥна ыҥырыытын дьүүлэһиҥэ иҥэ дьыала отделын үлэһиттэрэ активнайдык кытыннылар.

Партийнай тэриллэ туһтаах специалистар эпидемиологтарын үрдэтиҥэ утуннаахтык үлэлиир. Уонсай муниципаахтарга участковай инспектор Платонов К. Е., профилактика инспектора Третьяков Д. Н., баһаарынай чаас үлэтин туһунан Васильев Ю. П. отчуоттара истиллэн, үлэҕэ баар итэҕэстэри туоратыыта туһтаах уураахтар ылыллыбыттара. Байҕаларын эбээһинэстэриҥэр эпидемиологтар ыытыллыбыттара. Суут-силиэстийэ органнарыгар 17 чилиэннээх комсомольскай тэриллэ баар. Бу—улахан күүс. Ол эрээри тэриллэ панньа үлэлэҕэтин үрдүнэн партийнай тэриллэ быһаччы хонтуруоллаабата, көмөну оноробото. Комсомольскай муниципаахтар ыйаҕын ыытыллан испэттэр. Ороһуон киниигэр ыччаттар ортолоруттан общественнай бэрээдэги кэһии үгүстүк таһаарыллаллар үрдүнэн, комсомольскай тэриллэлэри кытта ыкса сибээстэрэхтик үлэлэһии кыаллыбат.

Партийнай тэриллэ бинир сүрүн үлэтинэн үлэһиттэр политическай билиилэрин үрдэтии буолар. Ол эрээри иҥэ дьыала отделыгар политическай үөрэх тэриллиҥэ олус аахайымтыата суох быһыы таһаарылыыта.

Улахан итэҕэс быһыытынан уонсай партийнай муниципаах таһаарбыт уураахтарын олохха киллэриҥэ хонтуруол, күннэтэ дьаныардаах үлэ ыытыллыбата буолар.

Партийнай тэриллэ иҥэ дьыала ороһуоннаабы отделын үлэтин салгыы туһсарыыта ыытыллыбыт үлэлэри критическайдык анализтаан, бэйэтэ ылынар уураахтарын олохха киллэриҥэ тэрийэр үлэни былааннаахтык ыытара эрэйиллэр.

В. ПОПОВ,
ССКП райкомун инструктора.

Молдавскай ССР. Чадыр-Лунгскай ороһуон сири. оноороччулара кукурузаны ыһыыта индустриальнай технологияны туттан, ыһыыга кэтиттик хабар техниканы таба туһанан үрдүк оноруктуоллаахтын үлэлиллэр. Механизатордар техника альааннаҕына баһыннаҕа тута онорололлор (снимок).

(ССТА фотохрониката).

От, ыйын 26 күнэ—СОРО Муораталаҕы-Байыаннай флотун күнэ

ИЙЭ ДОЙДУ ХАРАБЫЛЫГАР

Иҥи төгүл Кыһыл Знамялаах Балтийскай флотка моряктар бэйэлэрин бырааһынньыктарын ситиһиилэрдээх кэрсиэллэр.

Хараабылларга, чаастарга уонна подразделениелларга модун кыахтаах бойобуой техниканан эҥкилэ суох туһаналлар.

Снимокка: «Славный» хараабыл партийнай тэриллэтин секретара мичман Ю. Зинин матростар В. Кузьмины, В. Объедковы кытта бэсиэдэлэһэр. (ССТА фотохрониката).

Официальнай салаа

УЛАХАН БЫТААРЫЫ

Народнай депутаттар ороһуоннаабы Советтарын исполкома Эрилик Эристин аатынан совхозка общественнай сүһүгэ дорохчой уонна сүмэһиннээх аһылыктары бэлэмнээһиҥэ таһаарыллыбыт бытаарыылары туоратыы соруктарын туһунан директор Сергеев С. И. информациятын ыытта.

Совхоз калин сылларга от үлэтигэр мэлдьитин хойутаан турар. Окко бэлэмнэниҥ тэрээһини үлэлэриҥэр таһаарыллыбыт бытаарылар сыллата хатыланаллар. Онуоха эбии быйыл от үүнүүтэ мэлтэҕэр сиҥэниктэн, техника ороҥуэ бытаарыытыттан улахан хойутааһын таһаарылыыта.

Звеноолар оҕустарааччылара от ыйын 2—3 күннэриҥэр эрэ маассабайдык киирдилэр. Кэбиһии сүрүннээн ый иккис декадатыттан саҕаланна. Итиллэр түүктэриҥэр от ыйын 20 күнүнээҕи туруҥунан, сыллааҥы былаан 4, оттон график 16 эрэ бырыһыан толоруллан ыһыллар. Совхоз үрдүнэн билиҥи графикка чуһаһыт биир даҕаны звено суох. Нуотараҕа тахсыбыттар саҥардыы оттоон эрэллэр.

Совхозка быйыл 2 кэлим механизацияламах звено аан бастаан тэриллиннэ. Республика биллиилээх отчута В. Исаков ыыматынан оттуур звено үлэтин от ыйын 17 күнүттэн ыла эрэ саралаата. Трактордар уонна холбоһор техникалар саахалланыылларыттан звеноларга барыларыгар кэриэтэ үлэ күннэрин сүтэрии маассабайдык таһаарылыыта. Миэстэтигэр тиийэн техниканы сүһүл көмөнү оҥоруу, техническай көрүү-харайыы үлэлэрэ саҥа тэриллэн эрэллэр.

Үлэ тэрээһиниҥэр, хаачыстыба иһин охсуһуута улахан көтүтүүлэр таһаарыллыбыттар. Хоптоово, Чакыр, Хадаар отделениелэрыгар звеноолар хардарыта көмөлөсүһүүлэрэ тэриллибэт. Мунньуу, кэбиһии олус хаалбытын үрдүнэн салгыы оҕустара тураллар. Онон от хаачыстыбата эмиэ молтох. Ардахтаах күннэргэ үлэни тохтоппот дьаһаллар ханна ылыллыбатахтар.

Үгүс звеноларга политинформаторларынан отделениелар управляющайдара, бригадьыырдар анаммыттар. Отуулларга көрдөрөн агитация суорун кэриэтэ, Радиоприемник арыйах, хаһыат, сурунаал бытаанык тиэрдиллэр.

Райсовет испохкома оттоохуҥна хаалыыттан тахсарга бары сүһэл дьаһаллары ылла охсоругар совхоз дирекциятын сорудахтаата уонна сүһэҥ аһылыгын бэлэмнээһиҥ былааннарын бүлгуччу тоҕлороругар эбээһинэстэтэ.

От техниката саахалланыытыгар миэстэтигэр сүһэл көмөнү оҥоруу уонна техническай көрүү-харайыы үлэлэриҥ тэриллиҥэ график оҥостон үлэлиргэ, звеноолар истэригэр хардарыта көмөлөһүүнү тэрийэн мунньуу, кэбиһии хаалбатын, бүгүн түүннэ харбааһыҥҥа эбии күүһү туруоран охсуулубут от барыта хомуллуутун тэрийэргэ соруктар туруорулуннулар.

Хас бириҥ отчукка былаан, график, күннэри нуорма, куоталаһыы усулуобуйата тиийиэхтин ситиһиэргэ. Оттоохуҥна улахан хаалыы таһаарыллыбытынан уонна ударнай ый биллэриллибитиэн графиктары саҥалыы чуолкайдыырга быһаарылыннар.

Хайахсыт, Хоптоово уонна Чакыр сельсоветтарын исполкомнарын хадаардар бачыымнарынан пенсионердар, атын да бөҕүөлэктэргэ олороччулар, тэриллэлэр звеноларын тэрийэллэриҥэр сорудахтаннар.

ССКП XXVI съезтэ уураахтарын үлэлиитигэ

ХАРЫСТАННЬАҤ БУОЛУУ БАРЫБЫТ СОКУОНА

ССКП XXVI съезтэ экономиялаах, хаҥыстаннаах буолуу режимнэ күүһүрдэр туһунан ыҥырыы эссе ордук итэҕэтиллээхтик ыытыллыаҕа. Съезд уураахтара советскай норуотунан айылыбыт сүгэн ылаҕы мөкүтүүр көдьүүстээхтик туһанар иннинэ бириҥ хас бириҥнибит эпидемиологтарын үрдэтэрэ модьуйаллар.

Итиҥ тыа хаһаайыстыбатын үлэһиитэриҥэр эмиэ толору сыһыаннаах. Тыа сиригэр билиҥи 2,5 молуйүөнтэн тахса тракторлар, 1,5 молуйүөнтэн тахса автомобиллар, 700 тыһыынчаттан тахса комбайннар баллар. Итиннинэ араас көрүнэр техника үрдүк оноруктуолаахтык үлэлиирэ, хаһаайыннары туһаныллара, үһүннүн уонна эрэллээхтик сулуусналааһына сүгэн суолталаах. Массыына паркатын кыһамныылаахтык, көдьүүстээхтик туһанны уонунан үгүс холобурдарын аҕалыахха сөп. Биһиэхэ өр сыллаҕа бинир трактордаах эбэтэр комбайнна олорон, техниканы сатабыллаахтык туһанны, оноруктуолаах үлэ холобурун көрдөрөр ветеран-механизатор д а р аҕыйаҕа суохтар.

Ол эрээри атын чахчылар эмиэ кэстүүлэлиллэр. Сорох механизатор, эбэтэр салайааччы даҕаны, быйа холуйан маннык тойонсоччу: «Эргэ массыынаны өремүөннээн бодьуустаһыллыа дуо? Саҥаны атыыласпыт ордук». Уонна, хомойуох иһин, оннук даҕаны дьаһаналлар. Оттон саҥа техниканы булууга төһөлөөх эбии ороскуот тахсара буолуой? Оннук дьон, үлэлиэх айылаах техника хаалан, ол оннугар саҥаны оноруурга государство төһөлөөх улахан материальнай уонна үлэ ресурсаларын ороскуоттуурга күүлэлэрин учуотаабаттар.

Хаһаайыстыбаҕа сороҕор техниканы списаниеҕа таһаараллар туһаннаах документаны толороччулара суох. Бу диэн—бэрэдэк буолбатах. Кистээбэккэ эттэххэ, маннык эмиэ буолаччы: саҥа массыына завод конвейеритэн хаһаайыстыбаҕа кэлэн кытта, тута саба түһэн, садаҕалаан саппаас чаас оҥостоллор. Дьэ, маныаха народнай контролердартан, Госсельтехнадзор инспектордарыттан эльбэх тутуллар. Киниилэр техниканы учуоттааһын, үлэлэтии олохтоммут бэрэдэгин, списаниелааһын уонна хаачыйыы олохтоммут бэрэдэгин тутуһуу кытаанахтык кэтэн көрөр эбээһинэстээхтэр. Хомойуох иһин, билиҥи даҕаны сорох колхозтарга уонна совхозтарга массыыналар олохтоммут бэрэдэк быһыытынан хараллыбаттар. Чэ, холобур, саарбах ыһыы түүктэнэр. Ол иннинэ оно үлэлэбит техника хаанна эрэ толоонно туллаайахсыйан туран хаалааччы. Онуоха массыынаны киириттэн, ядохимикаттартан ыраастыы да сорумматтар, ременнэрин, сыаптарын устары, оҕуннуохтууру уонна консервациялаһыны «умналлар».

Атыны эмиэ өйдүүр наада. Массыына-тракторнай парканы тутуу оскуотун үс тыммыттан биирин ордуга—бу уматык уонна оҕуннуох сыната. Атыннык эттэххэ, итиҥ материальнай сыаннастары кэмчилээн оскуоттааһын хаһаайыстыбаннай үлэ экономическай түмүктэрин биллэрдик быһаарар.

Өссө бинир маннык санаатар тоҕоостоох. Тыа сирэ бас билэр энергетическэй ыаматтын биэс тыммыт түөрдэ—дизельнэй уматыгынан уонна бензиниэн үлэлиир двигателлэр. Онон буоллаҕына, колхозтарга уонна совхозтарга уматык-оҕуннуох матырыйаалларын туһанны хайдах тэриллэриттэн норуот хаһаайыстыбатын уматык-энергетическэй ресурсаларын уоссай балансата улахан тутулуктаах.

Дьэ, ол иһин билиҥи массыына техническэй кыахтарын мунутуурдук туһанар, уматык хас бириҥ грамын экономиялыыр иһин механизатордар хамсаһыннарын сайыннарыахха наада. Онуоха холобур эльбэх. Ростов механизатордара сылга 5 күн экономияламмыт уматык ресурсаларынан үлэлиргэ эбэһээталыстибэ ылыммыттара. Киниилэр бачыымнара киэҥник тарааммыта. Сүүһүнэн механизатордар бу күннэргэ «Уматык хас бириҥ хаалыыта—дьыалаҕа!» диэн иннэн куоталаһаллар. Дойду үрдүнэн аспыт сыллааҕа харыстаннаах буо-

Хаһыат хонтуруоллуур салаата

Кэм даҕаны быстаммыт

Ынаҕы искусственнай сиэмэлээһиҥнэ быйыл биллэриллибит ударнай үс ыйга оройуон үрдүвэн барыта 3276 ынах сиэмэлэниэхтээҕиттэн 1672-тэ буоһатылыыта. Онон сорудахпытын 51 эрэ бырыһыан толордубут. Ол иһиҥэр Карл Маркс аатынан совхозка бэлиэтэниллибит кирбии 23, субуруускайдарга 51, эриликтэргэ 70, «Чурапчы» совхозка 57 бырыһыана ылылыыта. Көстөрүн курдук, Эрилик Эристиин аатынан совхоз осеменатордара эрэ балачча үчүгэйдик үлэлээтилэр.

Ити совхоз салалтата уонна специалистара биир да осеменаторы миэстэттэн хамсаппатахтарын, сайыҥҥы ыйдарга бары сиэмэлиир пууннары үлэлэппиттэрин, ректальнай көрүүнү утумнаахтык ыыттарбыттарын, сиэмэни таһыы графига кэнниллибэтэҕин, осеменатордар сиэмэ хаачыстыбатын курдук бэрэбиэркэлээн туһаммыттарын, отчуоттар бириэмэтигэр түһэриллэн испиттэрин түмүгэр ситиһиллибитэ чахчы. Онуоха совхоз искусственнай сиэмэлээһиҥнэ инструктора Е. К. Степанова кырата суох үтүөлээх. Бу дьыалаҕа совхоз директора уонна кылаабынай зоотехник быһаччы ороспуттара эмиэ таайда.

Искусственнай сиэмэлээһиҥнэ «Чурапчы» совхоз эмиэ балачча үлэни ыытта. Ол эрээри маннык сиэмэни ылар саҥа станция үлэтигэр үгүс итэҕэстэр бааллар. Оҕустар мэччийэр сирдэрэ суох, соруукүүр сирдэрэ ситэриллэ иликтэр, үчүгэй аҕай күрүө-хаһаа, дьиэҕэ ох суохтар, кыраасканнаһын, кырыысалаһын үлэлэрэ ыаллыбакка туралларын. Дьиҥинэн, ити үлэлэри пуун үлэлиттэригэр отделение салалтата эбии 1—2 киһини биэрбитэ буоллар, кыаллар ныахтаах этилэр. Онон билиҥги туругунан оҕустар сиэмэни биэриилэрэ актыбнайа суох. Совхозка сыл саҕаланыытыгар 7 осеменатор баар эбит буоллаҕына, билигин 6-та үлэлиир, түөрт пуунтан осеменатор И. А. Попов күн бүтүнүгэр диэри пуунун үлэлэппэккэ туруорар.

Карл Маркс аатынан совхозка 11 осеменатор үлэлиритэн билиҥҥи туругунан 6-йах эрэ хаалылар. Сайыҥҥы ыйдарга үлэлиир 7 сиэмэлиир пуунтан сыччах Туолбукка П. З. Дьячковскай, Таатта Чараҥар М. Р. Сибирякова эрэ сиэмэлээһини ыыталлар. Совхоз Бахсытаҕы отделениетыгар, сиэмэ кыайан таһыллыбаҥа, осеменатордар Е. В. Пахомова, В. А. Новгородова, А. Д. Маркова атын үлэҕэ барарга күһэллибиттэр. Оттон, райсовет исполкомугар суоллыс суох кэмигэр сиэмэни вертолетунан тастараргa комеҥу оҥорорго этиллибитин, совхоз директора Е. Е. Васильев аҥаастаан турар. Итиннэ исполкому сиэмэни совхоз бэйэтин күүһүнэн хаачыйар кыахтааҕын тупунан эрдэҥэроҥ. Маннык итэҕэс сыл ахсын хатыланар да, салалта онтон уруон оҥостубат. Быйыл сиэмэни ылар пуун аҥыллара көрүллүбүтэ даҕаны, ол дьыл саҥаттыгар диэри быһаарыллыбакка турар. Оттон отделениеҕа билигин аҕыс эрэ атыыр оҕус баар. Оттон саптарыллыахтаах ынаҕа 900. Ити аата биирдии оҕуска 112-лии ынах тиксэр. Бу улахан ноҕоруускаҥы оҕус кыайбата чахчы. Онон совхоз салалтата сиэмэни тастарыыга суһал дьаһалы ылара наада.

Мугудай отделениетыгар балаһыанньа эмиэ итиннитэн ордуга суох. Иккки пуунтан биирдэстэрэ да үлэлээбэт, түөрт осеменатортан иккитэ эрэ сиэмэлиир. Совхоз салалтата ынаҕы буоһатар эрэ ааҕаттан осеменатор ахсын оҕустары сыһыартаабыт. Кэнэ сылларга, оҕуһа да суох, үчүгэйдик үлэлиирин дакаастаабыт оройуон биир бастыҥ үлэлээх осеменатора А. А. Сивцева үлэлиир Бырыы Хаа ферматыгар үс оҕус кэҥүл кэччүйэллэр. Итинэн ниин үлэтин бүппүйа сатааһыннан атыыны сыалыахха табыллыбат. Уҥуохтар сайылыкка үлэлиир осеменаторы уурата ыанньыксыттата сылдьаллар, оттон ынахтары-тар оҕустары киллэрбиттэр.

Ударнай ыйдар кэмиэрдигэр ректальнай көрүү ыытыллыбата. Искусственнай сиэмэлээһини Одьулуунньаҕы станциятыгар капитальнай өрөмүөк-ыытыллыбата, хааччах тутуллуохтааҕа умнууга хаалла. Совхозка сиэмэлээһини тэриллэхтээх специалистары атын үлэҕэ ыыталаабыт түмүгэр, наадалаах учуот-отчуотунас кэмигэр түспэт. Холобур, А. Е. Дыдырсованы уурата Бахсы отделениетыгар биригэдьиириэн ыыппыттар.

Субуруускай аатынан совхозка бу боппуруоска эмиэ суолта ситэ бэриллибэт. Барыта 6 осеменатор баарыттан түөрдэ эрэ үлэлиир. Ол түмүгэр сиэмэлээһин графига бааҕасуоҕа 51 бырыһыан толорулунна.

Ударнай ыйдарга социалистическай куоталаһыыга 200-нэ диэри ынахчаахтарга бастакы миэстэни 112 ынаҕы сиэмэлээбит А. И. Сергеева, иккиһи 104 ынаҕы буоһатыннарбыт П. О. Дмитриева (иккиэн Эрилик Эристиин аатынан совхозтан), үсүһү С. С. Федоров («Чурапчы») ылылар. Оттон 200-тэн тахса ынахтаахтарга 163 ынаҕы сиэмэлээн А. М. Ксенофонтов (Эрилик Эристиин) кыайыылаҕынан буолла, иккискэ П. Н. Титов (Эрилик Эристиин), үүнүскэ П. И. Сивцева («Чурапчы») таҕыстылар.

А. ЗАХАРОВА,
плем.холбоһук начальниктэн э. т.

МААСТАР ХОНУУТА

Краснодарскай кыраайга Усть-Лабинскай оройуон «Кубань» колхоһун 4 №-дээх бригаадатын баанньыата бастыҥ опыт оскуолатынан буолла. Бригаадэ Социалистическай Үлэ Героя, ССРС Верховнай Советын депутата, ССКП XXVI съезһин делегата Михаил Иванович Клешиков салайар.

Онус пятилеткаҕа бригаадэ туорахтаах культуралары гектартан ортотуунан 50-тан тахсалыы центнер үүнүүлэрин хомуйбута. Быйыл коллектив гектартан ортотуунан 55 центнер сэлиэһинэйи, 70 центнер кукурузаны, 550 центнер сахарынай сүбүөкүлэни уонна 31 центнер подсолнечникы хомуйар саҥаалаах. Биир солкуобай ороскуокка бригаадэ 2 солк. 12 харчылаах бородууксуйаны оҥорор.

Снимокка: М. И. Клешиков (уҥа) В. А. Бочаровы уонна Н. А. Пампушконы ыытта.

Е. ШУЛЕПОВ фотота. (ССТА фотохрониката).

Мэччирэҥнэн—елгем үүтү!

Эдьиийин солбуйан

Комсомолка Анна Константинова быйыл Аммма орто оскуолатын бүтэрэн, комсомольскай путевкаҕынан бэйэтин төрөөбүт совхоһун Одьулуунньаҕы отделениетыгар Туолбут комсомольскай-ыччат фермаҕа үлэлии тахсыбыта.

Анна өссө оскуолаҕа сылдьан ынаҕы ыырга үөрэммитэ. Кини VIII—IX кылаастарга үөрэнэриттэн сайыныы эдьиийин, Марияны, солбуйан куһаҕана суохтук үлэлээбитэ. Онтон быйыл кини ынахтарын бэйэтэ тутта.

Эдэр ыанньыксыт билигин күн аайы 180 кг кэрис кэ үүтү ыыр.

Снимокка: А. Константинова.

ЫАМ УРДУУР

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын 5 сайылык фермаларын ыанньыксыттара күн ахсын 5,3 тонна үүтү ыыллар. Ити ааспыт сыл туһаннаах кэмиэгэр 1,7 центнэриэн ордук. Субу күннэргэ ынах ахсын 20-лии кг убаҕас көбөнньөрбө сиэтиллэр. Баҕалаах фермата (старшай Е. В. Пахомова) күн ахсын хас биирдии ынахтан 10 килограммтан итэҕэһэ суох үүтү ыырга бачыым көтөхпүтүн отделение бары ыанньыксыттара истиҥник өйөөн, кохтеох социалистическай куоталаһыыга киирсэн үлэлиргэ быһаарыныылар.

Соторутааҕыта буолан ааспыт отделение ыанньыксыттарын сүбэ мунньаҕар Кураанах Эбэ ферматын старшайа В. Ф. Слепцов, Туруйаттан А. С. Мохначевская, Томтортон Е. Д. Дьячковская баҕалаахтары куоттарбат туһугар, үлэлиргэ бигэтик быһаарыммыттарын туһунан этилэр. Хас биирдии сайылык ферма 6-тын тонна лабыктаны хомуйарга соруктанна.

Үрүҥ илгэни дэбилитээччилэр сайыҥҥы мэччирэҥ уйгутун таба туһанан ылыммыт үрдэтиллибит социалистическай эбэҥэтэлистибэлэрин болдьоҕун иннинэ толороргo соруктаныылар. Онуоха бостуукта уонна эбии аһылыгы бэлэмнээччилэр быһаарар оруолланыахтара. Онон киниилэр эмиэ биир туспа куоталаһан үлэлиргэ быһаарыныылар.

А. ВАРЛАМОВ,
отделение управляющайа.

луу похода хаһаайыстыбаларга 950 тыс. тоннаттан тахса кэмчилэммит уматыгы биэрбитэ.

Кэлбит уматыгы табатык туһаныы оруола эмиэ улаатар. Маныаха барыта суолталаах; тиэйии-таһыы, саталлаахтык харайыы, кэмчилэн ороскуоттааһын. Хаһаайыстыбалар ыыһамньылаах салайаччылара, специалистар бастыҥ опыт ситиһиилэрин кыраҕытык иэтиллэр. Быстахтык ыллахха, киниилэри уматыгы харыстаан туһаныы эстонскай ньымата интэриэһиргэтэр. Бу республикаҕа колхозтарга уонна совхозтарга кэлэр нефть бородуукталарын 70 бырыһыаныттан тахсатын аналлаах транспорынан таһаллар. Уматыгы харайыыга тыа сиригэр 700 ыскылаат туттуллубута. Олор бары түгэтэр точкалардаахтар. Заправкалааһын сабыылаах ньыманан эрэ ыытыллар. Мотор бары ойдүүр буолбатахпыт. Аҕаан көрүүнэн, уматыгы резервуардарын гермотичноһа кэһиллиннититтэн, емкостарга «тыынар» клапаннар суохтарыттан, трубопроводтар тэстиилэриттэн ангардас биир уобалас хаһаайыстыбалара сылга ортотуунан 1,5 тыс. тонна уматыгы сүтэрэллэр.

Бастыҥ хаһаайыстыбалар уматыгы ороскуоттааһыны экономиялаһын режимин боҕоҥотүүнү былаанныаһыы стадиятыгар саҕалыыллар. Бу кэмнэ хас биирдии хонуутааҕы хампаанньа дьаһалларын чуолкайдык, толкуйдаан былаанныыллар, уматык-оҕунуох матырыйаалларын ороскуоттааһынга кытаанах лимит олохтонор, экономиялаһын уонна харыстаныы буолуу иһин механизатордары көҥүлэһин туһунан балаһыанньа ырытыллан оҥоһуллар.

Ол эрээри итинник барыы дьаһамматтар. Холобур, сорох хаһаайыстыбаларга бензины ороскуоттааһын нуорманы 2-3 төгүл аһары бараччы. Эльбэх совхозтарга уонна колхозтарга тракторлар двигателлэрин үс тыммыттан иккитэ паспортнай дааннайдарынаҕар ордук уматыгы силлэр. Дьэ, маныаха механизаторлар, инженердэр толкуйдаан көрүөхтээхтэр. Киниилэр уматык аппаратуратын кичэйэн регулировкалыахтаахтар, двигатель экономичнайдык үлэлиирин ситиһиэхтээхтэр.

Харыстаныы буолуу —коммунистическай сиэрмайгы бэлиэтэ. Кини биһиги общественнай олохпут-дьаһахпыт тутулуттан үөскээн тахсар. Тыа сирин бары үлэһиттэрин экономиялаһыа уонна харыстаныы буолуу иһин куоталаһыыга тардыы, иннинэ производство саҥа резервэлэрин көрдөөһүнүгэ мобилизациялаһын—саамай уталыттыллыбат уонна сүрүн суолталаах сорук. Бүгүн 400 тыс. тахса тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ экономияҕа сирэй счеттаахтар. Сүүһүнэн хаһаайыстыбаларга хас биирдии механизаторга лимит киниинскэлэрэ олохтоннулар. Быстахтык ыллахха, оҥуох киниинскэлэ сыллааҕы, кварталлааҕы, ыйдааҕы үлэ кэмэйэ ыйыллан, уматык-оҕунуох матырыйаалларын уонна средстволары былааннаах ороскуоттааһыннар бэлиэтэнэллэр. Киниинскэлэ кэмиттэн-кэмигэр ороскуоттааһын дааннайдара суруллаллар. Оҥу көрдөхүнэ—кини хайдах үлэлиирэ тута биллэр.

Харыстаныы буолуу экономическай суолтата сүгүн. Ол да иһин «1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга диэри кэмгэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыларыгар» «Норуот хаһаайыстыбатын бары звеноларыгар экономиялаһын уонна харыстаныы буолуу ыытаах режимин хааччыйарга, бириэмэ факторын толору учуоттуурга, туруоруллубут соруктары кылгас болдьоххо толороргo, хаһаайыстыбаннаһа суох буолууну уонна тоҕууну-хоруунуу утары сорунуулаах охсуһууну ыытарга» диэн бэлиэтэнэр.

Тыа сирин хас биирдии үлэһитин үрдүк гражданскай иэнэ—общественнай баайы-дуолу, киниин хаҥатар иннитэн, рациональнайдык туһаныы суолларын көрдөөһүн. Норуот үлэтинэн оҥоһуллубут барыта советскай дьон уйгуларыгар барыах тустаах.

В. АЛЕКСЕЕВ,
исторический наука кандидата.

ПОЛЬСКАЙ КОММУНИСТАР ФОРУМНАРА

Варшаваттааҕы культура уонна наука дыбарыыын конгрессыларын сылдьыгар Польша Хоһоолуктаах Рабочай партиятын IX чрезвычайнай съеһэ сэтэ күн устата үлэлээтэ. Делегаттар съезтэ отчуоттуур дакылааты, Кини ревизионнай комиссия отчуотун, партия саҥа уставын бырааймагын дьүүлэстилэр, ПХРП салайар органнарын — Кини Комитетын, Кини ревизионнай комиссиятын уонна Партийнай хонтуруол кини комиссиятын ааллыбыт.

Съезд польскай ворут национальнай бырааһынньыгын — Польша бырааҥнытын күнүн эрдэ итиннэ буолан аста. Үгэс курдук, итиннэ күннэргэ үлэйиттэр аастыт суоллаарын эрчиллэн кирилээр уонна саҥа кирбиилэри баһааралларын. Съезтэ ворут былаанын 30 сылларын устатыгар Польшаҕа экономика уонна культура сайдыыларын кэнсүүрэ суох үгүргэй түмүктэр ситиһилэбиттэрэ, производственнай потенциал бэрэхэйдэх үүнүүтэ ситиһилэбита бэлиитэнньэ. Атын өттүттэн ааллахха, польскай коммунистар форумнара дойдуга дириҥ политическай уонна социальнай-экономическай кризис кэлиигэ. Польшаны сайдыы социалистическай суолуттан туораппарга сорудар антисоциалистическай итиннэ контрреволюционнай күүстэр куталлаах дьайыыларын кэнсүүр буолла.

Ол да иҥэн съезд болсоҕоҕун кинилиэр кризистаах тахсыы суоллаарын кордоһуу, партия баһылыыр-көҥүлүүр оруолун өйдүүр түһүмэҕин, кини барыы аналларын үлэлээн актиивнай онорууну кытта сибээстээх былыыгыстар түмүлэр, дойду экономикатын сайдыытын тирэх түмүр соруктара дьүүлэһиллиилэр. Норуот хаһаайыстыбатыгар биллиэҥ ыарахан быыны-миэҥэ партия уонна государство уулуу салаалаарын бодоҥ алдьатыыстан уонна сыыһа суоттаныыларыттан

Аан дойду ТЕМАТЫГАР БЭСИЭДЭ

ордо сибээстээх буолбатах. Хаймы-үөх «Бырааҥ соҕоҕойуу» профсоюз ассоциацистаатын кэлиэ сыл кэриҥэ араас ыалтаҕыннан экономикаҕа хоромньуну оҥорор, предприятиелэргэ үлэ ритмын сатаатыар ньаастиваалары тэрийэр. Ол суоҕуттуукан съезд кэнсүүр бэлэстиимит быйылгы сыл бастыын ааҕарыгар норуот хаһаайыстыбатын сайдыытын түүннэн ыытыллыбыт статистическай управление даннайдара буоллаалар. Аҥа ый устата промышленнай бородуукуттан ааҕыт сыл түмүллүбүт көрдөрүүлэр 12,5 бырыынаҕынан, оттон бөҕэлиэстэр оннооҕор 16,9 бырыынаҕынан аҕыйах сөгөйдүлүннэ. Үрдүкүтүн курдук, чоҥу хостоохтуу, электроэнергияны оҥорон таһаарыы ыччаан ньэр, олорор дьиэлэри тутуу, эти, үүтү, сымыыты соҕотоҕоскалаабыт сэрбиэстэлэр.

Партийнай форумна, туох даҕаны кэнсүүр, производство салгыы ыарахан түбүгүн толкуйдуурга, хас биирдии предприятиеҕа үлэ ритмын чөлүгэр түһэриҥ, хаһаайыстыбаннай механизм үлэтин бүтүннүү туспарыгар түһүлэммит уратыларынан дьаһалдар тустарынан этиллиилэр. Оттон-туор дьыалаҕа уонна делегаттар тыл этиилэригэр экономиканы бородуукчалаан, кинэ сайтаахтык сайдыытын, общественнай найдыбаны хаалчыйар дьоҕуур дьаһалга кэнсүүрэ сүрүн ситиһиилэр буолуохтаахтар. Итиннэ кэнсүүр делегаттар тыыннаах уонна үгүс суобастаах үлэ, үрдүк дьиссиплиинэ, сознательнай уонна гражданскай буолуу эрэ экономиканы итиннэ общественнай олохго бүтүннүүтүгэр дириҥ кризиһи туораһыыҥа кэмнэлэрэ диэн ыйдылар.

Польша партиятын хайдах буолар да, онтук буолуо — итиннэ съезкэ үгүс тыл этиилэр сүрүн ис хоһоонноро. Делегаттар ПХРП-ны идеологическай уонна тэрийиэ өттүнэн бөҕөргөтүүгэ, социалистическай обществоҕа партия баһылыыр-көҥүлүүр оруолун чөлүгэр түһэриҥ, кини марксистский-ленинскай тирэхэ олоҕураан бэрт сомоҕо буолуутун тыҥаатыннахтарын үлэ наадатын бэлэстэтиилэр. Кинилэр хас биирдии коммунист партийнай олох нормаларын уонна принциптэрин кытаанахтык голоруоктэйдэр, үлэҕэ уонна общественнай олохтоох хамсыыр кэриэтэ ыйдылар. Ойуулуу болуомто кризиһи туораттар, хас биирдии коллективка үлэ ритмын чөлүгэр түһэриҥ, антисоциалистическай уонна контрреволюционнай күүстэр, куталлаах дьыалдарыгар хардаҥ бөҕөнньэ тэрийиэ кэмэ ох. Сүрүннү, баһылыктаах коммунистар партийнай тэрийиилэр бэйэбиит дьоҥуттааҕын үрдэтиэхтэрэ ураатыннар.

Съезд ПХРП уонна польскай государство тас политическай принциптэрэ тулхадьыйыыларын уонна уларыйыыларын бигэргэтта. Советскай Сойуз уонна социалистическай бирдэ сомоҕолоһуу — атын дойдуларын кытта Польша сокуоннаах уонна доҕоордоһуута инниэтин даҕаны ПНР тас политиканан торуттэрэ буолуоҕа бадаастиниэ.

Польскай коммунистар партиялара иннинэ улэ тэрээтэн съезд документтара — «Дойдуга социалистическай тутуута уонна общественнай экономическай балаһыанньа сүрүннэбиэхтэрэ социалистическай демократиизы сайыннарыы итиннэ ПХРП баһылыыр оруолун бөҕөргөтүү туһунан» уонна ПХРД кэскилэлэх программатын ыытан оҥорор туһунан ууруохтар буолуохтара. Итиннэ тэҥэ польскай рабочай таҥаһын 100 сылын туолуутун ыраах резолюция уонна ПХРП IX чрезвычайнай съезтэ польскай норуокка ыытыллыбыт ыытыллыннылар.

Съезд партия уставын бырааҥнатын бигэргэтэ уонна ЦК-ны кини бүтэннитэх редакциятын бэлэмнэриэхтэр болоҥуочуйдаата. Уставы уларыйыы бэлэмнэнньэтигэ кэнсүүн этиилэригэр практикаҕа партия идейнай-политическай бирдэ сомоҕо буолуутун мэктиэлэр демократическай централизмы сүрүн принцип быһыытынан тутуһар наадалаах обуоҥу тутан бастыннар.

И. МАСЛЕННИКОВ.
(ССТА).

ЛИТЕРАТУРНАЙ МУННУК

ЕВДОКИЯ ЗАХАРОВА

Тыҥаан боолуун сырыттым
Ахтыҥнаах ийэ
буоллаҕар.
Кэрэхтэх оҕо
саастыбыт
Ыҥах хомуйбут
ыллыыллар,
Кэрдиҥ аҕабын кытта
от охсор
Күн уоттаах чэгэлэх
алаастан,
Ийэм күүс өрөөрү
уот оттор...
Түүлбэр тиллиэҥ
бу аастыт.
Бу сиргэ эйиэ ыраах
кэлиҥэтим.
Ол кэмтэн үгүс хаар
уулуйда,
Арай сүрэхпэр өрүүтүн
Тыыннаах оҕо барбыт
барыта.

КОНСТАНТИН АРЖАКОВ

ИСТИҢҢИК, ЧУГАСТЫК САНААҢҢЫЫН

Солкоолуу суугунуур
настардаах
Күөх ойуур ураты
ырыыллаах.
Саидьаркай хатыгыар,
тэҥнэтэр
Кыыс оҕо кэриэтэ
кэрэлэр.
Истиҥҥик, чугастык
санаалыы
Эн аҥа иннэтэ
тапталлыы.
Сир-дойду сарылаах
сууланар
Кылбиҥнэк, харатык,
улуутун.
Саҥа күн үүнэр
бу курдук,
Олохпут, дьыҥдьыт
салҕанар.
Истиҥҥик, чугастык
санаалыы
Эн аҥа иннэтэ
тапталлыы.

АЛЕКСЕЙ БРОДНИКОВ

БИЛЛЭРИК КИЬИТЭ

Оонньуута эрэммэт,
Оҥоо үн хоммэт,
Хаһыаҥа суруммат,
Хаһан да буолуммат,
Саламмат,ыстаабыт.
Сыгдар, саас туулаабат,
Мунньа турумматт,
Мундуку ахсарбат,
Сыбаайба аатыгар,
Сылдьыбат саҕыгар,
Үлэҕэ чорбойбот,
Үөрбэт да, хомойбот.
Кийи дуу, ниэбэс дуу,
Кимэ да суоҕа дуу?

ПЕТР БОРИСОВ

УЛААНЧЫКПАР

Ахсыы-дохсуу айаммын
Алаастарбын кэрийэлии,
Сиэнэр тыллыын
аргыстаһан,
Сиэнэлиэм сиэллиҥ диэн!
Хаһыы хаардах
алаастарга
Хаһар үөр сылгыны
ииримуоох
Туранчаахха,
Быйыттаахха
Туо-баччы тиийэ
охсуох.
Саҥаардама,
сылаарҕыама,
Сиҥэл Улаан
дьаҥылтаймы.
Корбот буолуохпут дуо,
ама.
Бастыҥ совхоз-барда
баайым.
Уулаах биилэр, турас
курдук,
Оҕолоруо биэриэхтэрэ
Сыспай сиэллэхтэр
онтон ордук
Сыҥыы ааҥы эбиэхтэрэ.
Бадыгыйы эс,
Улаанчыгым —
Биэ миигэм, аттаах
атым.

Владимирскай уобалас. Суздальскай оройуонтан племенной заводка ат спордутар аналлаах оҥостуоннай оскуолата аҕыллыбыта үс төгүрүк сыл буолла. Билигин оскуолаҕа 35 уолаттар уонна кыргыттар дьарыктаналлар. Оскуолаҕа опытаах спортсмен, СССР норуотарын Спартакиадатын призера В. Слесарев салайар. Хаймы-үөх элбэх оҥо маҥан аралас наҕараадалаах.

И. Дьиҥ фотота.
(ССТА фотохрониката).

Аны культурнай сибээстэҕиҥ

«Чурапчы» совхоз ыалдьыы Уус-Алдан оройуонун Герой Егоров аатынан совхозун кытта куоталаһар. Онон бу ыйы 17—22 күннэригэр итэ совхоз комсомольскай тэрилтэтин секретара Д. И. Иванов салайаччылаах 8 киһилээх «Таҥда уоттара» агитбригада ыалдьыттаан барда. Кинилэр биһиги совхозпут фермаларыгар, хонуутаҕы отуулларыгар барыта 14 сергэ концерт туруордулар.

Хаймы-үөх сылдьыбыт спордэригэр Д. И. Иванов оройуонун, совхозун олохтон билиҥнэтэрдэ. Кинилэр тэриллэрэ хомсомол тыл.лаах.естоох библиотекарь М. Д. Макеева салайан ыыталлыта. Кэрдиэхтэр бибиргэбилэрин ордук Таҥдатаҕы сельскай Культура дьиэтин хаҥатта Оксана Атласова ыллаа. Кини бэргэхэй ырыаһыт уонна үөкүүнүт. Агитбригада аҥын тиллиэрэ Татьяна Васильева, Саҥардан Готовцев ырыалара хайдыбыт.

Кинилэр анардас үлэлэхтиэхэ эрэ буолбаттар. Культураҕа уонна спорка эмиэ куоталаһаллар. Оттоҕ биһиги совхозпут комсомольскай тэрилтэтин секретара Мария Корнина салайаччылаах агитбригада хардары бу ыйы 20—23 күннэригэр Герой Егоров аатынан совхоз фермаларыгар, хо.хуутаҕы отуулларыгар концерт кэрдэрэн каллаҕ.

И. ФИЛИППОВ.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТЭЭТИЛЭР ЭРЭЭРИ...

«КУР БЭИЭТЭ КУБУЛУЙБАТ» диэн тобоҕоҕо критическай сурук редакциялаах кэнсүүтэ таһаарбакка эрэ, ирдэбилэ ыытыллыыта. Онно 1 уонна II кварталларга бар туалетлар куоҕаан туруктаахтарын туһунан сурулуубута. Онуоха санэпидстанция ыыгаабынай эбэҺиинэйин тэлэбиисэрэ К. И. Онцев редакцияҕа маннык этиилэри киллэрдэ:

«Сурукка ыйыллыбыт итэҕэстэр кырдьыктаахтар. Саҥа дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын салайаччыларыгар ыраастаныы-тахтарыы ньаан ыытыллыбыта. Онтон салгыы приёмникэ тиэрдэбиттэригэр дьыаланы ороҕуоннаах административнай комиссия ыытыллыыта. Ол эрдэ дьыала бирдэмэтигэр кинэ.руйдуохтаах, дьаһат ыыгыллыбакка хаалла. Бу боппуруоска кас да тоҕолоох рейдэ оҥоһуллан дьаһалларга модьуйуллубута дацаны, күн бүгүнүгэр дэриэ итэҕэс туоратыллыа илик».

Редакциятан. Итиннэ эппиэт сурук автоларын аттыгарын сааҕбат. Итиҥэ кимиэхэ, хаһан туоратыллара эмиэ кэстүбат. Онон СЭС, дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын уонна сельсовет салаталарын үлэлиэхтэрин, эрдэҺэрдэмэ эсэ тоҕуо эрдиллэн тэрилтэлэрин, дьаһалларын ыыталлар.

Редакторы солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-395, отделлар — 21-435, секретарь — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ № ЗАКАЗА 88. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3166.